

UNIVERSITATEA “OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL DE DOCTORAT FILOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT
PROF. UNIV. DR. P. GH. BÂRLEA

STUDENT-DOCTORAND
CORINA SANDIUC

CONSTANȚA
2014

UNIVERSITATEA “OVIDIUS” DIN CONSTANȚA

ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE

DOMENIUL DE DOCTORAT FILOLOGIE

**LIMBAJUL MARINĂRESC
ROMÂNESC DE ORIGINE
FRANCEZĂ**

REZUMAT

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
PROF. UNIV. DR. P. GH. BÂRLEA**

**STUDENT-DOCTORAND:
CORINA SANDIUC**

**CONSTANȚA
2014**

Cuprins

Cuprins	6
INTRODUCERE	9
1. PRINCIPII ALE CERCETĂRII TERMINOLOGICE. CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI ȘI STRĂINE	18
1.1. Introducere	18
1.2. Teoria clasică cu privire la terminologie.....	18
1.3. Teorii moderne ale terminologiei.....	20
1.4. Relația termen - concept	22
1.4.1. Definirea conceptului	22
1.4.2. Definirea termenului	24
1.5. Termen și limbaj specializat	25
1.5.1. Relația termen - cuvânt	27
1.5.2. Relația limbaj comun - limbaj specializat	30
1.5.3. Terminologie internă - terminologie externă	32
1.5.4. Interdisciplinaritate	36
1.5.5. Rolul terminologiei în comunicarea specializată	39
1.6. Termen și terminologie marinărească.....	40
1.6.1. Criterii de selecție și clasificare a corpusului lexical	42
1.6.2. Grupe tematice de termeni marinărești de origine franceză.....	45
1.7. Concluzii cu privire la principiile terminologiei.....	62
2. ETAPE ALE CONSTITUIRII VOCABULARULUI MARINĂRESC ÎN LIMBA ROMÂNĂ.....	63
2.1. Aspecte generale privind contactul lingvistic	63
2.2. Etape ale formării terminologiei științifice românești	65
2.3. Problema etimologiei multiple a neologismelor	67
2.4. Vocabularul marinăresc - atestări, influențe	69
2.4.1. Scurt istoric al navigației maritime românești moderne.....	69
2.4.2. Constituirea terminologiei marinărești românești.....	71
2.4.3. Mijloace de creare a termenilor marinărești românești.....	72
2.5. Influența limbii franceze în formarea terminologiei marinărești românești. Probleme de principiu	74

2.6. Concluzii cu privire la etapele formării terminologiei marinărești în română	78
3. CALC, TRADUCERE ȘI ÎMPRUMUT ÎN FORMAREA VOCABULARULUI MARINĂRESC ROMÂNESC DE ORIGINE FRANCEZĂ	80
3.1. Împrumutul lexical.....	80
3.2. Criterii de verificare a împrumuturilor lexicale	80
3.2.1. Criteriul formal	80
3.2.2. Criteriul semantic.....	81
3.2.3. Criteriul concordanței lexico-gramaticale.....	82
3.2.4. Criteriul respectării regulilor derivării	83
3.2.5. Criteriul cronologic.....	84
3.2.6. Criteriul contextualizării extralingvistice.....	85
3.2.7. Dificultăți în stabilirea etimologiei unui cuvânt.....	85
3.2.8. Observații asupra împrumuturilor de termeni marinărești	87
3.2.9. Tipologia surselor etimologice în formarea lexicului marinăresc.....	89
3.3. Calcul lingvistic.	90
3.3.1. Calcul în lingvistica internațională.....	91
3.3.2. Calcul în lingvistica românească.....	92
3.4. Calcul, traducerea și împrumutul în formarea terminologiei marinărești	94
3.4.1. Raportul dintre calc și împrumut.....	94
3.4.2. Raportul dintre calc și traducere	96
3.5. Tipuri de calc lingvistic în formarea terminologiei marinărești românești.....	97
3.5.1. Calcul lexical	97
3.5.1.1. Calcul lexical de structură morfematică.....	98
3.5.1.2. Calcul lexical de structură semantică.....	101
3.5.1.3. Relația dintre calc și metaforă.....	103
3.5.2. Calcul gramatical	105
3.5.3. Calcul frazeologic	106
3.5.3.1. Calcuri după unități frazeologice cu caracter neidiomatic	107
3.5.3.2. Calcuri după unități frazeologice cu caracter idiomatic.....	110
3.5.4. Calcul frazeologico-gramatical	111
3.6. Concluzii cu privire la rolul calcului lingvistic în formarea terminologiei marinărești românești	112
4. ANALIZA LEXICO-GRAMATICALĂ A TERMENILOR MARINĂREȘTI ROMÂNEȘTI	115
4.1. Mijloace interne de formare a termenilor marinărești	115

4.2. Fenomenul derivării lexico-gramaticale	116
4.2.1. Conceptul de „formare a cuvintelor”. Modele derivative	116
4.2.2. Familia lexicală.....	117
4.3. Structura gramaticală a termenilor marinărești.....	118
4.3.1. Caracteristica lexico-gramaticală a termenilor marinărești monolexematici	120
4.4. Rolul derivării în formarea termenilor marinărești românești	122
4.4.1. Clasificarea semantică a prefixelor din componența termenilor marinărești	123
4.4.2. Clasificarea semantică a sufixelor din componența termenilor marinărești.....	127
4.4.3. Derivarea progresivă parasintetică.....	134
4.5. Rolul prefixoidelor și al sufixoidelor în formarea termenilor marinărești românești	135
4.5.1. Rolul prefixoidelor în formarea termenilor marinărești	136
4.5.2. Rolul sufixoidelor în formarea termenilor marinărești	143
4.6. Derivarea regresivă	147
4.7. Procedul compunerii în formarea vocabularului marinăresc românesc	148
4.7.1. Tipuri de termeni marinărești compuși	149
4.7.2. Termeni compuși prin abreviere	153
4.8. Structurile frazeologice în formarea vocabularului marinăresc românesc	154
4.8.1. Conceptul de „structură frazeologică”	154
4.8.2. Caracteristica lexico-gramaticală a sintagmelor marinărești	158
4.8.3. Structuri bimembre ale sintagmelor marinărești	160
4.8.4. Structuri trimembre ale sintagmelor marinărești.....	161
4.8.5. Structuri tetramembre ale sintagmelor marinărești	165
4.8.6. Structuri polimembre ale sintagmelor marinărești.....	166
4.9. Mijloace indirecte de formare a termenilor.....	169
4.10. Concluzii cu privire la structura lexico-gramaticală a termenilor marinărești în limba română.....	170
5. ANALIZA LEXICO-SEMANTICĂ A TERMENILOR MARINĂREȘTI ROMÂNEȘTI	172
5.1. Termenii marinărești și dinamica semantică.....	172
5.1.1. Termenii marinărești și limba comună.....	173
5.1.2. Termeni marinărești cu originea în limba comună	178
5.1.3. Modificări semantice bazate pe metaforă	180
5.1.4. Sens și polisemie în limbajul marinăresc de origine franceză	184
5.1.5. Termeni interdisciplinari.....	186
5.2. Structuri metaforice și expresii în vocabularul marinăresc românesc	190

5.2.1. Conceptul de „expresie”	190
5.2.2. Analiza semantică a expresiilor cu specific marinăresc	192
5.2.3. Aspecte etimologice ale expresiilor marinărești	198
5.3. Concluzii cu privire la structura lexico-semantică a termenilor marinărești românești.....	200
CONCLUZII FINALE.....	201
BIBLIOGRAFIE:.....	204
ANEXE.....	217

Cuvinte cheie: *vocabular marinăresc, limbaj specializat, terminologie, limbaj comun, termen marinăresc, sintagme marinărești, surse etimologice, influențe lingvistice, limba franceză, împrumut lexical, calc lingvistic, interdisciplinaritate.*

Prin intermediul acestei lucrări ne-am propus să stabilim particularitățile lexico-semantică și gramaticale ale vocabularului marinăresc românesc și să încercăm să demonstrăm, utilizând argumente lingvistice și statistice, faptul că limba franceză a avut o influență mai mult decât notabilă asupra limbajului marinăresc românesc. Analiza va fi realizată, cu precădere, din perspectiva terminologiei lexicale (care verifică univocitatea semantică, determină relațiile de sens și analizează definițiile din dicționarele specializate sau generale). Vom realiza, de asemenea, o analiză terminologică lexicală prin raportare la limba comună și la alte limbaje științifice. În acest sens, urmărim schimburile între limbajul marinăresc și limba comună, în dinamismul lor, punând în lumină complexitatea fenomenului migrării termenilor marinărești. De asemenea, ne propunem să ilustrăm felul în care semnificatul marinăresc se poate îmbogăți la nivelul limbii comune sau a altor limbaje specializate.

Obiectivele tezei. Lucrarea noastră are la bază o serie de obiective, care urmează să fie realizate, direct și în detaliu. Astfel, analiza, la nivelul limbajului marinăresc de influență franceză, a elementelor lexicale împrumutate, calchiate sau traduse, a elementelor lexicale derivate și compuse, a elementelor lexicale frazeologice și a dezvoltărilor semantice va fi realizată prin intermediul unor metode și procedee de cercetare clasice și moderne, aplicate în practica studiilor de specialitate: metoda analizei etimologice, metoda analizei structurale, metoda analizei lexico-semantică, metoda analizei fono-morfologice, metoda analizei stilistico-funcționale.

Ținând cont de obiectivele propuse, putem spune că perspectiva abordării noastre este, la bază, una descriptivă, având ca ultim scop ilustrarea principalelor caracteristici ale unităților lingvistice care constituie limbajul marinăresc românesc de influență franceză, așa cum se prezintă el în prezent, fără a ține seama prea mult de fazele lui anterioare. Cu toate acestea, nu putem eluda aspectele istorice pe care o asemenea analiză le presupune, urmând a utiliza, într-o anumită măsură, și instrumentele analizei diacronice, pentru a ilustra evoluția istorică a termenilor marinărești.

Cercetarea noastră se bazează pe un corpus lexical (cuvinte, sintagme, metafore etc.) format din circa 2700 unități lexicale, selectate din diverse lucrări de specialitate sau din instrumentele lexicografice de uz restrâns, profesional sau de uz general¹.

Rezultatele cercetării vor putea, credem, să contribuie la soluționarea unor probleme de traducere și vor putea fi utilizate în conceperea unor dicționare specializate sau a unor lucrări lexicografice. Mai mult decât atât, studiul de față ar putea fi folosit în activitatea didactică, facilitând elaborarea unor cursuri speciale destinate studierii terminologiei maritime în cadrul universităților de profil.

Noutatea și originalitatea acestui studiu constă în faptul că, după știința noastră, este prima lucrare care încearcă să evidențieze *aproape* integral, pe baza unei cercetări riguroase, dezvoltarea lexicală și semantică a terminologiei maritime românești de origine franceză. Actualitatea temei abordate este determinată de insuficienta studiere a limbajului marinăresc, dar și de lipsa unei practici de cercetare în domeniul terminologiei marinărești, cu excepția unor contribuții pertinente (în majoritatea lor, articole și studii). Premisa de la care am pornit este că limbajul marinăresc trebuie să fie cercetat prin relație cu limba franceză, o limbă cu care româna a fost, istoricește, intens în contact și care a furnizat și în acest domeniu terminologia aferentă.

Structura lucrării. Teza este alcătuită din șase capitole, după cum urmează:

În primul capitol, *Principii ale cercetării terminologice. Contribuții românești și străine*, am realizat o prezentare de ansamblu a fundamentelor teoretice ale terminologiei, ca disciplină științifică și ca domeniu de studiu lingvistic. Aici, am definit și am interpretat noțiunile-cheie cu care am operat în lucrare: *terminologie, termen, limbaj specializat, neologie, neologism, interdisciplinaritate, terminologizare* etc. Acest lucru ne-a permis să prezentăm ulterior caracteristicile termenilor marinărești, cu multiple aplicații: ilustrarea trăsăturilor lexico-semantică ale limbajului marinăresc, în general, examinarea relațiilor termenilor marinărești cu limba comună și, nu în ultimul rând, reliefarea influenței franceze asupra vocabularului marinăresc românesc.

¹ DEX, DN, MDN, *Dicționar de marină*, 1979; *Dicționar marinăresc*, 1982, *Dicționar enciclopedic de marină*, 2006; *Manual de marinărie*, 1951; *Manual pentru licee industriale cu profil de marină, clasa a IX-a*, 1981, *Marinărie – manual pentru licee industriale cu profil de marină, clasa a X-a*, 1979; *Tratat de navigație maritimă*, 1981 etc.

În această parte a lucrării noastre, am constatat faptul că dezideratul clasic wüsterian de monosemie a termenilor ar trebui prezentat mai puțin categoric, pentru că polisemia poate exista transdisciplinar, prin transferul conceptual de la o disciplină la alta.² O opinie la care subscriem este cea exprimată de M. T. Cabré, conform căruia cele două abordări, tradiționalistă și modernă, sunt complementare, deoarece reprezintă două perspective de analiză a terminologiei: una normativă, a specialiștilor, care folosesc termenii pentru fixarea informației științifice și realizează comunicarea specializată și una mai flexibilă a nespecialiștilor, care folosesc termenii în condițiile reale ale comunicării.³

Cu toate acestea, considerăm că, în general, o corespondență univocă termen-concept reduce ambiguitatea și îmbunătățește comunicarea specializată, facilitează crearea ierarhiilor conceptuale, reprezentând structura cognitivă a unui domeniu specializat, și ajută la clasificarea și compilarea de terminologii standardizate. În această ordine de idei, admitem faptul că limbajul marinăresc este, în mod evident, un limbaj marcat de monoreferențialitate și univocitate, aspecte fără de care și-ar pierde caracterul specific. Însă nu putem nega influența limbii comune, care dă uneori naștere la modificări semantice ce pot provoca ambiguitate.

Al doilea capitol, *Etapele constituirii limbajului marinăresc de origine franceză în limba română*, realizează o trecere în revistă a celor mai importante momente din evoluția terminologiei științifice românești, ținând seama de faptul că între limbajele tehnico-științifice și limba română literară au existat întotdeauna corespondențe evidente. Dat fiind faptul că terminologia maritimă a evoluat odată cu intensificarea navigației maritime, am inclus aici și un scurt istoric al navigației maritime românești moderne. Am luat în discuție felul în care necesitățile legate de dezvoltarea navigației determină, începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, înființarea școlilor de profil și creșterea considerabilă a numărului de lucrări de specialitate: manuale, studii, cursuri, scrisori, documente oficiale etc., texte tehnice cu un pronunțat caracter aplicativ (instrucțiuni, regulamente, coduri) și lucrări de popularizare (reviste, ziare), publicate de societăți și instituții din domeniul naval, la care se adaugă lucrări referitoare la domenii conexe, cum ar fi geografia marină, astronomia, meteorologia, matematica, fizica, pescuitul, comerțul, transporturile, telecomunicațiile, exploatarea portuară etc.

² Cf. P. Dury, 1999, pp. 17-18.

³M. T. Cabré, 1999, p. 13.

La fel ca multe alte terminologii, terminologia marinărească s-a dezvoltat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, prin intermediul traducerii de manuale din limbile cu tradiție în domeniul navigației, cum ar fi franceza sau italiana. Traducerea unor astfel de documente se făcea în mai multe feluri, ceea ce a permis crearea de noi termeni marinărești în diverse moduri: prin împrumutul propriu-zis din limbi străine; prin utilizarea, în actul traducerii, a unei perifraze menite să redea, mai pe înțelesul vorbitorilor, semnificația termenului; prin calchierea unor termeni (copierea unor sensuri neologice); prin utilizarea procedeele interne de îmbogățire a limbii (derivarea și compunerea); prin intermediul împrumuturilor interne (trecerea cuvintelor din limba comună în limbajele specializate etc.).

Al treilea capitol, *Calc traducere și împrumut în formarea vocabularului marinăresc de origine franceză*, este rezervat analizei mecanismelor contactului lingvistic francez-român, care a avut consecințe majore în formarea vocabularului marinăresc românesc. Din acest motiv, am ales să expunem în acest capitol cele trei mari căi de influențare lingvistică: împrumutul, traducerea și calcul lingvistic.

Cu referire la împrumutul lingvistic, am enumerat criteriile de verificare a împrumuturilor, cu observația că unele dintre criteriile menționate sunt greu de aplicat în cazul termenilor cu etimologie multiplă. De exemplu, criteriul formal întâmpină dificultăți de aplicare în cazul în care există mai multe variante lexicale, fapt ce determină înmulțirea numărului surselor potențiale de împrumut. De altfel, nici criteriile lingvistice și nici cele extralingvistice nu par să fie întotdeauna de ajuns pentru a face o distincție între acele împrumuturi care reprezintă derivate în limba sursă, pe de o parte, și creațiile interne, pe de altă parte, realizate uneori cu ajutorul afixelor latino-romanice. Pentru a rezolva problemele de etimologie și atestare și pentru a face distincția foarte dificilă între termenii marinărești derivați în franceză și cei creați ulterior în limba română, am coroborat indicațiile etimologice din DEX cu cele din DN, MDN, DCR și DER.

Datorită numeroaselor împrumuturi lingvistice care au îmbogățit structura vocabularului marinăresc românesc, capitolul respectiv pune în discuție și problema etimologiei multiple a neologismelor. Asemeni altor domenii științifice și tehnice, vocabularul marinăresc este marcat de prezența termenilor internaționali, apăruiți cu precădere în secolul al XX-lea. Numeroși termeni marinărești au apărut în limba română sub influența mai multor limbi străine (greacă,

turcă, franceză, italiană, spaniolă, engleză etc.), astfel încât uneori originea exactă a unora dintre ei rămâne greu de stabilit, cu atât mai mult cu cât chiar și dicționarele se contrazic, de multe ori, în privința etimologiei unor termeni sau conțin indicații etimologice incomplete. Pentru a soluționa această problemă, aderăm la teza „etimologiei multiple”, formulată de academicianul Al. Graur.

În subcapitolul consacrat calcului lingvistic, se prezintă o serie de aspecte generale privind calcul lingvistic în lingvistica internațională și cea românească, pentru ca ulterior să ne concentrăm atenția asupra raportului dintre calc, traducere și împrumut în formarea terminologiei marinărești românești de influență franceză. Am expus aici tipologia calcului lingvistic în formarea terminologiei marinărești românești de influență franceză, la realizarea căreia am utilizat drept punct de referință clasificarea și terminologia aparținând reputatului lingvist român Theodor Hristea. În analiza noastră, am ilustrat numai anumite tipuri de calc, deoarece structura vocabularului marinăresc românesc este, în mod necesar, redusă la câteva categorii recurente.

Din studiile dedicate până acum problemei calcului lingvistic, reiese faptul că cele mai multe calcuri privesc îmbogățirea semantică a cuvintelor unei limbi. Numeroase cuvinte românești, existente deja în limbă, au căpătat sensuri noi sau și-au schimbat sensul sub influența cuvintelor franceze corespunzătoare. De aceea, am considerat necesar să zăbovim puțin asupra calcului lexical de structură semantică, care ne oferă una dintre cele mai bogate surse de material pentru analiza noastră. Împrumutul de sens pentru un cuvânt existent în limba română se răsfrânge și asupra cazurilor de metaforizare, metonimie, sinecdocă, care se manifestă în paralel cu trecerile dintr-un registru în altul al unui termen marinăresc.

Tot în acest capitol al lucrării noastre, am abordat și problema calcurilor frazeologice, a căror particularități de structurare dau naștere unor subtipuri de o mare diversitate, ele putând fi idiomatice sau neidiomatice, totale sau parțiale, perfecte sau imperfecte, nominale, adjectivale, verbale ș.a.m.d. Influența limbii franceze se face resimțită în forță în limbajul marinăresc, prin intermediul calcurilor frazeologice cu caracter neidiomatic, care sunt, de altfel, extrem de frecvente în limba română literară și, în mod deosebit, în lexicul tehnicii și al științelor.

Subscriem aici la opinia formulată de Theodor Hristea, conform căruia analiza unor astfel de structuri frazeologice ajută la o mai bună înțelegere a fenomenelor modernizării și relatinizării limbii române, care nu s-au produs numai prin împrumuturile neologice, ci și prin apariția unui

mare număr de unități frazeologice. Astfel, alături de numeroase neologisme de origine franceză, care sunt părți componente ale unităților frazeologice, un număr mare de cuvinte vechi s-a reînnoit, îmbogățindu-se cu sensuri noi.

Dat fiind faptul că avem de-a face cu un împrumut indirect, mai mult sau mai puțin mascat (adică numai de structură, formă internă ori mod de organizare), neologismele rezultate în urma calchierii au fost deseori confundate cu împrumuturile propriu-zise, cu traduceri sau cu creațiile interne ale limbii. De aceea, s-a impus de la sine o delimitare clară între aceste categorii lingvistice. Confuzia cel mai des întâlnită vizează, în primul rând, calcul și împrumutul. Ambele procedee ating toate nivelurile limbii: lexic, morfologie, sintaxă și se supun, odată intrate în limbă, legilor interne de dezvoltare a limbii receptoare, fiind uneori foarte greu de distins de restul vocabularului. De altfel, numeroși termeni au intrat în vocabularul limbii române mai întâi ca împrumuturi, pentru ca mai apoi să devină calcuri semantice.

În același timp, vocabularul marinăresc pare a fi, din multe puncte de vedere, un produs al traducerii. Cu toate acestea, se observă faptul că traduceri sunt mult mai puține decât împrumuturile și calcurile, perifrazele ducând la o exprimare mai greoaie. Drept urmare, majoritatea traducerilor a fost, în general, dublată de împrumuturi, iar cele care s-au impus până la urmă au fost împrumuturile și nu traduceri.

Capitolul patru, *Analiza lexico-gramaticală a termenilor marinărești românești*, este dedicat mijloacelor interne de creare a termenilor marinărești românești, respectiv acelor mijloace lingvistice care au drept rezultat formarea de noi termeni din material lingvistic existent în română și care funcționează după normele generative și transformaționale ale sistemului limbii române. Mijloacele interne de formare a termenilor pot fi directe, prin crearea unor noi elemente lexicale, în urma combinării elementelor existente (derivarea, compunerea, abrevierea) sau indirecte, prin adaptarea unor forme deja existente, (conversia, terminologizarea, transferul semantic, împrumutul interdisciplinar).

În prima parte a acestui capitol, am analizat termenii marinărești în funcție de particularitățile lor lexico-gramaticale: termeni simpli, derivați, compuși, sintagme etc. Referitor la acest aspect, modalitatea internă de modernizare a vocabularului marinăresc cel mai bine reprezentată este derivarea. Rolul și importanța afixelor în cadrul procesului derivativ al

terminologiei marinărești este incontestabil, deoarece acestea modifică sensul bazei de derivare spre un sens secundar și specific.

Odată cu termenii derivați împrumutați din limba franceză, româna a preluat și afixe - prefixe și, mai ales, sufixe, al căror grad de productivitate se evidențiază și prin ușurința cu care au fost create în română derivate nominale sau verbale prin atașarea lor nu numai la teme împrumutate, ci și la baze derivative românești. Din păcate, o distincție clară între construcțiile realizate pe teren românesc și cele neologice, împrumutate poate fi, uneori, foarte greu de trasat. Dar, pentru a putea trasa fizionomia lexicală a vocabularului marinăresc românesc de origine franceză, considerăm util să ne adresăm tuturor termenilor formați cu afixe, indiferent că este vorba de împrumuturi sau de creații recente ale limbii române.

Un aspect la fel de important este discutat în subcapitolul care are drept obiect rolul structurii frazeologice în cadrul limbajului marinăresc românesc. Am urmărit aici structura lexico-gramaticală a sintagmelor marinărești (structuri bimembre, trimembre, tetramembre etc.), dar ne-au interesat și acele structuri frazeologice care, pe lângă stabilitate, dețin și un grad ridicat de expresivitate.

Capitolul cinci, *Analiza lexico-semantică a unor termeni marinărești*, scoate în evidență și mai mult comportamentul semantic al vocabularului marinăresc de origine franceză, de data aceasta din perspectiva interdisciplinarității, care vizează, pe de o parte, dinamica semantică pe care o manifestă termenii marinărești aflați la intersecția cu limba comună și, pe de altă parte, interferența dintre limbajul marinăresc și alte limbaje specializate. Așadar, unul dintre obiectivele vizate în acest studiu este abordarea vocabularului marinăresc din perspectiva polisemiei terminologice, fenomen controversat, strâns legat de fenomenul migrării termenilor, atât spre limba comună, cât și spre alte domenii.

În urma cercetării corpusului, am putut observa o serie de trăsături ale termenilor marinărești românești, ceea ce ne-a permis să desfășurăm analiza pe următoarele coordonate:

1. Termeni exclusiv marinărești, care nu se regăsesc în structura conceptuală a altor domenii de specialitate;
2. Termeni al căror domeniu de origine este marinăria și care au migrat către alte domenii și mai ales către limba comună;

3. Termeni marinărești cu originea în limba comună, prin a căror utilizare frecventă dincolo de discursul specializat se dezvoltă polisemia extradomenială;
4. Termeni interdisciplinari sau termeni care se regăsesc în structura conceptuală a mai multor domenii, dintre care și marinăria.

Legătura metaforelor cu expresiile idiomatice se impune de la sine și în expresiile de inspirație tehnică prin faptul că au aceeași funcție stilistică, expresivitatea, iar din punct de vedere logic, prin faptul că atât unele cât și celelalte reprezintă un anumit sens (figurat). În acest caz, termenii marinărești își pierd independența și funcționează drept un întreg semantic, alături de celelalte elemente ale structurii. S-a ținut cont, de asemenea, de aspectele etimologice privind expresiile din vocabularul marinăresc românesc, cu referire directă la originea franceză a unora dintre ele.

BIBLIOGRAFIE

Surse:

1. *De la quille à la pomme de mât. Dictionnaire de marine en anglais, français et allemand*, autor Heinrich Paasch, Anvers: Ratinckx Frères 1885.
2. *Dicționar de marină*, autori Anton Bejan, Mihai Bujeniță, București: Editura Militară, 1979.
3. *Dicționar enciclopedic de marină*, autori A. Bejan, R. Stănescu, N. Pădurariu, C. Atanasiu, București: Editura Societății Scriitorilor Militari, 2006.
4. *Dicționar marinăresc*, autori I. Manole, Gh. Ionescu, București: Editura Albatros, 1982.
5. *Les Bateaux. Encyclopédie illustrée des bateaux*, autori J. Besançon, J. Meirat, J. Sorbets, Paris: Gründ, 1997.
6. *Lexicon maritim englez-român cu termeni corespondenți în limbile: franceză, germană, spaniolă, rusă*, autori Gh. Bibicescu, A. Tudorică, Gh. Scurtu, M. Chiriță, București: Editura Științifică, 1971.
7. *Manual de marinărie*, autor Mihai Bujeniță, București: Editura Marinei Militare, 1951.
8. *Manual pentru licee industriale cu profil de marină, clasa a IX-a*, autori Dumitru Munteanu, Petre Chițu, Haralambie Stancu, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981.
9. *Marinărie – manual pentru licee industriale cu profil de marină, clasa a X-a*, autor Dumitru Munteanu, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1979.
10. *Nave - manual pentru licee industriale cu profil de marină clasa a XI-a și a XII-a*, autori Pascale Dinu, Asimit Teodor, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
11. *Tratat de navigație maritimă*, autor Gheorghe Balaban, București: Editura Sport-Turism, 1981.

Studii, articole și lucrări de specialitate

ATANASIU, Carmen-Irène, ATANASIU-CROITORU Andreea, coord., 2011, *Flota*

- Maritimă Comercială Română. Între tradiție și actualitate*, Constanța: Editura Muzeului Marinei Române.
- AVĂDANEI, Constanța, 2000, *Construcții idiomatice în limbile română și engleză*, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”.
- AVRAM, Mioara, 1997, „Compuse de tip tematic în presa actuală”, în: *Studia Universitatis Babeș-Boly. Psihologia*, XLII, 4, pp. 25-36.
- AVRAM, Mioara, 1998, „Noutăți reale și noutăți aparente în vocabularul românesc actual”, în: *Limbă și Literatură*, 1, 1998, pp. 31-35.
- AVRAM, Mioara, 2001, *Cuvintele limbii române între corect și incorect*, Chișinău: Editura Cartier.
- AVRAM, Mioara, 2003, „Considerații asupra dinamicii limbii și asupra studierii ei în limba română actuală”, în: *Aspecte ale Dinamicii Limbii Române Actuale* (coord. Gabriela Pană-Dindelegan), vol. II, București, Editura Universității, pp. 15-41.
- BALLY, Charles, 1951, *Traité de stylistique française*, Troisième édition, Genève: George, Paris: Klincksieck.
- BÂRLEA, P. Gh.; BÂRLEA, R.M., 2000, *Lexicul românesc de origine franceză*, București: Editura Bibliotheca.
- BÉDARD, Claude, 1986, *La traduction technique: principes et pratiques*, Montréal: Liguattech.
- BETZ, Werner, 1949, *Deutsch und Lateinisch. Die Lehnbildungen der althochdeutschen Benediktinerregel*, Bonn: Bouvier.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1995, „Dinamica vocabularului românesc după 1989. Sensuri „deviate” ale termenilor tehnico-științifici”, în: *Limbă și literatură*, vol. 1, pp. 38-45.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1997a, *Terminologiile științifice - delimitări, modalități de abordare, caracteristici*, în: *Analele Universității București*, XLVI, pp.19-28.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1997 b, „Sensuri „deviate” ale termenilor tehnico-științifici”, în: *Limbă și Literatură*, vol. 1, pp. 38-45.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 2000, „Lexicul social-politic, precizări semantice și contextuale”, în: *Revista română de comunicare și relații publice*, 2-3, pp. 87-95.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, (coord.), 2000, *Lexic comun, lexic specializat*, București:

- Editura Universității.
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 2000, *Lexic comun, lexic specializat*, București: Editura Universității din București <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/vranceanu/part347bibl.htm>
- BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 2007, *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, București: Editura Universității.
- BUJENIȚĂ, Mihai, SALA, Marius, 1962, “Din terminologia nautică românească. I. Termeni fluviali și maritimi de origine germană”, în: *Limba Română*, nr. 6, anul XI, pp. 638-642.
- BUJENIȚĂ, Mihai, 1966, „Din terminologia nautică românească. II. Termeni marinărești de origine engleză”, în: *Limba Română*, nr. 1, anul XV, pp. 83-93.
- BUJENIȚĂ, Mihai, 1966, „Din terminologia nautică românească III. Termeni marinărești de origine franceză”, în: *Limba Română*, nr. 3, anul XV, pp. 293-304.
- BOURIGAULT, D., JACQUEMIN, C., L'HOMME, M-C., 2001, *Recent Advances in Computational Terminology*, Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins.
- BUSUIOC, Ileana, CUCU, Mădălina, 2003, *Introducere în terminologie*, Universitatea din București: <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/terminologie/index.htm>
- CABRÉ, M. Teresa, 1999, *Terminology: Theory, methods and applications*, Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins.
- CABRÉ, M. T., 2000, – *Elements for a theory of terminology: Towards an alternative paradigm* în: *Terminology* vol. 6, nr. 1, Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, pp. 35–57.
- CHIȘ, Dorina, 2004, „Formarea termenilor”, în: *Revista electronică „UniTerm” a Universității de Vest din Timișoara*, nr.2. http://www.litere.uvt.ro/uniterm2_2004.htm).
- CIOBANU, F., HASAN, F., 1970, în: *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I *Compunerea*, București: Editura Academiei Române, pp. 243-260.
- CONÇEISÃO, Manuel Celio, 1999, „Terminologie et transmission du savoir: (re)construction(s) de concepts”, în: *Sémantique des termes spécialisés*, Publications de l'Université de Rouen, pp.33-42.
- COȘERIU, Eugen, 1985, *El Hombre y su lenguaje. Estudios de teoria y metodologia linguistica*, Madrid: Editorial Gredos.

- COȘERIU, Eugen, 1995, *Introducere în lingvistică*, Cluj: Editura Echinox.
- COȘERIU, Eugen, 1999, *Introducere în lingvistică*, Ediția a II-a, Cluj: Editura Echinox.
- COTEANU, Ion (coordonator), 1969, *Istoria Limbii Române*, II, București: Editura Academiei.
- COTEANU, Ion, DĂNĂILĂ, Ion, 1970, *Introducere în lingvistica și filologia românească (Probleme, bibliografie)*, București: Editura Academiei.
- COTEANU, Ion, 1973, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei RSR.
- COTEANU, Ion, 1986, „Din nou despre impactul terminologiei tehnico-științifice”, XXXIX, în: *Limba Română*, nr.2, pp. 185-192.
- DEPECKER, L., 2002, *Entre signe et concept. Éléments de terminologie générale*, Paris: Presses Sorbonne Nouvelle.
- DESMET, Isabel, 2007, “Terminologie, culture et société. Éléments pour une théorie variationniste de la terminologie et des langues de spécialité”, în: *Cahiers du Rifal, terminologie, culture et société*, pp. 3-13: <http://www.rifal.org/cahiers/rifal26/crf-26-01.pdf>
- DIKI-KIDIRI, Marcel, 1999, „Le signifié et le concept dans la dénomination”, în: *Meta*, XLIV, 4, pp. 573-581.
- DIMITRESCU, Florica, 1958, *Locuțiunile verbale în limba română*, București: Editura Academiei Române.
- DIMITRESCU, Florica, 1965, „Tendențe ale formării cuvintelor în limba română actuală (Cuvinte noi în presa actuală)”, în: *Limba și literatură*, vol. X, București, pp. 231-245.
- DIMITRESCU, Florica, 1970, „Quelques aspects de la pseudopréfixation dans la langue roumaine actuelle”, în *Actele celui de-al XII-lea Congres internațional de lingvistică și filologie romanică*, I, pp. 925-929.
- DIMITRESCU, Florica et alii, 1978, *Istoria limbii române. Fonetică, Morfosintaxă, Lexic*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- DIMITRESCU, Florica, 1994, *Dinamica lexicului limbii române*, București: Editura Logos.
- DIMITRIU, Corneliu, 1979, *Gramatica limbii române explicată. Morfologia*, Iași: Editura Junimea.

- DIMITRIU, Corneliu, 1982, *Gramatica limbii explicată. Sintaxa*, Iași: Editura Junimea.
- DINCĂ, Daniela, 2009, „La néologie et ses mécanismes de création lexicale”, în: *Analele Universității din Craiova, Științe filologice, Lingvistică*, 1-2, pp. 79-90.
- DUBUC, Robert, 1985, *Manuel pratique de terminologie*, Brossard (Quebec): Linguattech.
- DUMBRĂVEANU, I., 2008, „Aspecte de neologizare a lexicului limbii române actuale”, în: *Buletin de lingvistică*, nr. 9-10, VI-VII, pp. 82-92.
- DUMISTRĂCEL, Stelian, 1980, *Lexic românesc. Cuvinte, metafore, expresii*, București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- DURY, Pascaline, 1999, „Les variations sémantiques en terminologie: étude diachronique et comparative appliquée à l'écologie”, în: *Sémantique des termes spécialisés*, Publications de l'Université de Rouen, pp 17-18.
- GAUDIN, François, 2003, *Socioterminologie. Une approche sociolinguistique de la terminologie*, Bruxelles: Editions Duculot.
- GOICU, Viorica, 2003, *Verbele cu sufixe neologice în româna contemporană*, Timișoara: Editura Augusta, p. 43.
- GOOSSE, André, 1975, *La néologie française aujourd'hui. Observations et réflexions*, Paris: Conseil International de la Langue Française.
- GOUADEC, D., 1990, *Terminologie. Constitution des données*, Paris: AFNOR.
- GRAUR, Alexandru, 1954, *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, București: Editura Academiei RPR.
- GRAUR, Alexandru, 1955, *Studii de lingvistică generală*, București.
- GRAUR, Alexandru, 1963, *Etimologii românești*, București: Editura Academiei.
- GRAUR, Alexandru, 1964, „Termeni de marină”, în: *Limba Română*, nr. 2, anul XIII, pp. 162-165.
- GRAUR, Alexandru, 1965, *La romanité du roumain*, București: Editura Academiei.
- GRAUR, Alexandru, 1966, „Cu privire la limbajul marinăresc”, în: *Limba Română*, nr. 4, anul XV, pp. 89-93.
- GRAUR, Alexandru, 1968, *Tendențele actuale ale limbii române*, București: Editura Științifică.
- GRAUR, Alexandru, AVRAM, Mioara (redactori), 1970, *Formarea cuvintelor în limba*

- română. *Volumul I, Compunerea*, București: Ed. Academiei R. S. R.
- GRAUR, Al., AVRAM, Mioara, VASILIU, Laura (redactori), 1989, *Formarea cuvintelor în limba română III, Sufixe 1, Derivarea verbală*, București : Ed. Academiei R. S. R.
- GROZA, Liviu, 2004, *Elemente de lexicologie*, București: Editura Humanitas.
- GUILBERT, Louis, 1975, *La créativité lexicale*, Paris: Larousse.
- GUȚU-ROMALO, Valeria, 2002, „Dinamica limbii și normele”, în: *Actele colocviului catedrei de limba română*, București: Editura Universității, pp. 41-51.
- GUȚU-ROMALO, Valeria, 2005, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas.
- HORDÉ, Tristan 1988, *La langue française au 20e siècle*, Bordas: Paris.
- HRISTEA, Theodor, 1968, *Probleme de etimologie*, București: Editura Științifică.
- HRISTEA, Theodor, 1973, „Contribuții la studiul etimologic al neologismelor românești”, în: *Limba română*, XXII, nr. 1, 1973, pp. 3 – 17.
- HRISTEA, Theodor, 1977, „Contribuții la studiul etimologic al frazeologiei românești moderne”, în: *Limba română*, XXVI, nr. 6, București: Editura Academiei, pp. 587-598.
- HRISTEA, Theodor, 1984, „Introducere în studiul frazeologiei”, în: *Sinteze de limba română*, ediția a III-a, (coord. Theodor Hristea), București: Editura Albatros, pp. 134-160.
- HRISTEA, Theodor, 1986, „Din problemele etimologiei frazeologice românești”, în: *Limba română*, XXXVI, nr. 2, pp. 123 – 135.
- HRISTEA, Theodor, 1997a, „Tipuri de neologisme în limba română (I)”, în: *Convorbiri didactice*, nr. 25, , pp. 10-16 și II, în nr. 2, 1997, pp. 3-10.
- HRISTEA, Theodor, 1997b, „Tipuri de calc în limba română”, în: *Limbă și Literatură*, XLII, vol. III – IV, București: Editura Academiei, pp. 10-29.
- HRISTEA, Theodor, 2004, „Conceptul de neologism (cu specială referire la limba română)”, în: *Tradiție și inovație în studiul limbii române* (coord. Gabriela Pană Dindelegan), București: Editura Universității, pp. 23-35.
- ILIESCU, Maria, 1959, „Sufixul adjectival „-bil” în limba română”, în: *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. 1, București: Editura Academiei, pp. 85-99.

- IOR DAN, Iorgu, 1948, *Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor”*, ed. a II-a, București.
- IOR DAN, Iorgu, 1949, *Influențe rusești asupra limbii române*, București: Editura Academiei R.P.R.
- IOR DAN, Iorgu, 1954, „Limba română actuală”, în: *Limba română*, II, nr. 4, pp. 37-53.
- IOR DAN, Iorgu, 1956, *Limba română contemporană*, București: Editura Universității București.
- IOR DAN, Iorgu, 1975, *Stilistica limbii române*, ediția a II-a, București: Editura Științifică.
- IVĂNESCU, Gheorghe, 1980, *Istoria limbii române*, Iași: Editura Junimea.
- JERCAN-PREDA, A. M., 2010, *Locul limbii franceze în structura etimologică a lexicului geografic românesc*, București: Editura Universitară.
- KAGEURA, KYO, 2002, *The Dynamics of Terminology. A descriptive theory of term formation & terminological growth*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- KOKOUREK, R., 1990, *La langue française de la technique et de la science*, Wiesbaden et Paris: O. Brandstetter et Documentation française.
- KRASKA-SZLENK, Iwona, 2014, „Semantic extensions of body part terms: common patterns and their interpretation”, în: *Language Sciences*, 44, pp. 15–39.
(www.elsevier.com/locate/langsci)
- LÉON, P., Bhatt, P., 2005, *Structure du français moderne*, 3ème Edition revue, Toronto: Canadian Scholars’ Press Inc.
- L’HOMME, Marie-Claude, POLGUERE, Alain, 2007, „Mettre en bons termes les dictionnaires spécialisés et les dictionnaires de langue générale” în: *Colloque en l’honneur d’Henri Béjoint*: <http://www.ling.umontreal.ca/lhomme/docs/Polguere-LHomme2008.pdf> (15. 07. 2012).
- LUPU-BABEI, P., 1961, „Termeni marinărești”, în: *Limba Română*, nr.1, anul X, pp. 31-33.
- MACREA, Dimitrie, 1870, *Studii de lingvistică*, București : Editura Didactică și Pedagogică.
- MARCHAND, H., 1969, *The categories and Types of Present-Day English Word-Formation*. Second Edition, Munich: C.H. Beck’sche Verlagsbuchhandlung.
- MEYER, I. și MACKINTOSH, K. 2000, „L’ étirement du sens terminologique, aperçu du phénomène de la déterminologisation”, în: *Le sens en terminologie* (coord. H. Béjoint

- și Ph. Thoiron), Lyon: Presses Universitaires de Lyon, pp.198-217.
- MIHĂILĂ, Gheorghe, 1954, „Observații asupra influenței ruse în vocabularul limbii române contemporane”, în: *Limba Română*, III, 3, pp. 27-35.
- MORTUREUX, Marie-Françoise, 1997, *La lexicologie entre langue et discours*, Paris: Éditions SEDES.
- MOUNIN, George, 1974, *Dictionnaire de la linguistique*, Paris: Presses Universitaires de France.
- MUNTEANU, Eugen, 1995, *Studii de lexicologie biblică*, Iași: Editura Universității Al. I. Cuza.
- MUNTEANU, Eugen, 2008, *Lexicologie biblică românească*, București: Editura Humanitas.
- OPREA, Ion, 1992, *Lingvistică și filozofie*, Iași: Editura Institutul European.
- PANĂ-DINDELEGAN, Gabriela, 1997, „Terminologia lingvistică actuală, între tradiție și inovație”, în: *Limba și literatură*, vol. II, pp. 5-12.
- PĂDURARIU, Neculai, 1964, „Asupra unor „forme aberante” introduse de marinari în limbă”, în: *Limba Română*, nr. 1, anul XIII, pp. 30-34.
- PĂDURARIU, Neculai, 1969, „Note etimologice și lexicale”, în: *Limba Română*, nr. 3, anul XVIII, pp. 271-273.
- PĂDURARIU, Neculai, 1991, „Note etimologice”, în: *Marina Română*, nr. 2, p. 18.
- PĂDURARIU, Neculai, 1991, „Chei sau Cheu”, în: *Marina Română*, nr. 4, pp. 24-26.
- PĂTRUȚ, Ioan, 1984, *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- PETRE, George, BITOLEANU, Ion, 1991, *Tradiții navale românești*, București: Editura Militară.
- PETRICEICU-HAȘDEU, B., 1972, *Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarul limbei istorice și poporane a românilor*, vol I, București: Editura Minerva.
- PÎNZARIU, Cătălina Iuliana, 2007, „Categorii de unități lingvistice cu etimologie multiplă”, în: *Analele Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, Seria Filologie. Lingvistică*, XII, 2, pp. 167-178.
- PEARSON, Jennifer, 1998, *Terms in Context*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- PLOAE-HANGANU, Mariana, 1992, „Terminologia și limba comună”, în: *Limba Română*,

- nr. 9, anul XLI, pp. 479-482.
- POPESCU, Mihaela, 2009, „Une notion-clé dans la lexicologie roumaine: „l’etymologie multiple”, în: *Analele Universității din Craiova, Științe filologice, Lingvistică*, 1-2, p. 42-62.
- PUȘCARIU, Sextil 1940, *Limba Română. Vol. 1: Privire generală*, București: Fundația pentru Literatură și Artă "Regele Carol II".
- RĂDULESCU, Adrian, BITOLEANU, Ion, 1979, *Istoria românilor dintre Dunăre și Mare. Dobrogea*, București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- REY, Alain, 1995, *Essays on Terminology*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- RIZEA, Monica-Mihaela, 2009, *De la monosemie la polisemie în terminologia științifică actuală*, (teză de doctorat), București.
http://rd.softwin.ro/publications/linguistics/DE_LA_MONOSEMIE_LA_POLISEMIE_IN_TERMINOLOGIA_STIINTIFICA_ACTUALA_.pdf
- RIZESCU, I., 1958, „Contribuții la studiul calcului lingvistic”, în: *Materiale și cercetări lingvistice*, VI, București: Editura Academiei R.P.R.
- ROBINSON, P., 1991, *ESP Today: A practitioner's Guide*, Prentice Hall.
- ROSETTI, Alexandru, 1969, *Istoria limbii române*, vol. II, București: Editura Academiei.
- ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, 1995, *Semiotica discursului științific*, București: Editura Științifică.
- SABLAYROLLES, Jean-François, 2000, *La néologie en français contemporain*, Paris: Champion.
- SAGER, J. C. et al., 1980, *English Special Languages: Principles and Practice in Science and Technology*, Wiesbaden: Oscar Brandstetter Verlag.
- SAGER, Juan Carlos, 1990, *A Practical Course in Terminology Processing*, Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins.
- SALA, Marius, 1960, „Cu privire la terminologia marinărească” în: *Limba Română*, anul IX, nr. 5, pp. 27-33.
- SALA, Marius, 1997, *Limbi în contact*, București: Editura Enciclopedică.
- SALA, Marius, 1999, *Introducere în etimologia limbii române*, București: Editura Univers Enciclopedic.

- SCHERF, Ioana, 2006, *Expresii frazeologice în limbile germană și română (Studiu contrastiv)*, București: Editura Didactică și Pedagogică.
- SECHE, Luiza, 1965, “Despre adaptarea neologismelor în limba română literară”, în: *Limba Română*, nr. 6, anul XIV, pp. 681-687.
- SEIDEL, Eugen, 1958, *Elemente sintactice slave în limba română*. București: Editura Academiei R.P.R.
- SLAVE, Elena, 1966, „Structura sintagmatică a expresiilor figurate”, în: *Limbă și Literatură*, XI, pp. 397-413.
- STAN, Camelia, 1993, „Conceptul „nume de acțiune” din limba română”, în: *Limba Română*, XLII, nr. 4, pp. 155-160.
- STAN, Camelia, 2003, *Gramatica numelor de acțiune din limba română*, București: Editura Universității.
- STANCIU-ISTRATE, Maria, 2006, *Calcul lingvistic în limba română*, București: Editura Academiei Române.
- STOICHIȚOIU ICHIM, Adriana, 2001, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică. Influențe. Creativitate*, București: Editura ALL.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2002, „Asimilarea împrumuturilor englezești: aspecte actuale ale dinamicii sensurilor”, în: *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, (coord. Gabriela Pană-Dindelegan), București, Editura Universității, pp. 249- 262.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2003, „Influența engleză în terminologia politică a românei actuale”, în: *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, (coord. Gabriela Pană-Dindelegan), București: Editura Universității, pp. 299-322.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2005, „Tendențe actuale în domeniul siglării”, în: *Limba română – Structură și funcționare, Actele celui de - al 4-lea colocviu al Catedrei de limbă română “*, București: Editura Universității, pp. 379–391.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2006a, *Creativitate lexicală în româna actuală*, București: Editura Universității din București.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2006b, *Aspecte ale influenței engleze în româna actuală*, București: Editura Universității.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2006c, „Neoconfigurarea în româna actuală”, în: *Limba*

- română aspecte sincronice și diacronice – Actele celui de-al 5-lea Colocviu al Catedrei de Limba Română* (coord. Gabriela Pană-Dindelegan), București: Editura Universității, pp. 313-325.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2006d „Observații privind grafia anglicismelor din presa actuală”, în: *Studii de gramatică și de formare a cuvintelor*, București: Editura Academiei Române, pp. 390-409.
- STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, 2007a, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București: Editura ALL.
- STOICHIȚOIU ICHIM, Adriana, 2007b, „Anglicisme „la modă” în limbajul modei”, în: *Limba Română – Stadiul actual al cercetării. Actele celui de al 6-lea Colocviu al Catedrei de limba română*, (coord. Gabriela Pană-Dindelegan), Editura Universității din București, pp. 581-598.
- ȘĂINEANU, Lazăr, 1999, *Încercare asupra semasiologiei limbei române*, Timișoara: Editura de Vest.
- ȘORA, Sanda, 2006, „Contacts linguistiques intraromans: roman et roumain”, în *RDG*, Berlin/New York: De Gruyter, pp. 1726-1736.
- ȘTEFAN, I., 1963, „Calcul lingvistic”, în: *Limba Română*, 4, XII, pp. 332-346.
- TEMMERMAN, Rita, 2000, *Towards New Ways of Terminology Description. The Sociocognitive-Approach*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- TOMA, Alice, 2000, „Lexic specializat. Matematica”, în: *Lexic comun, lexic specializat* (coord. A. Bidu-Vrănceanu), București: Editura Universității, p. 85-118.
- TOMA, Alice, 2005, „Interdisciplinaritate si terminologie matematică: termeni migratori”, în: *Actele Conferinței Catedrei de limba română* (coord. Gabriela Pană Dindelegan), București: Editura Universității. pp.393-403.
- TOMA, Alice, 2006, *Lingvistică si matematică: terminologie, limbaj, discurs*, București: Editura Universității
- TRIF, R., 2006, *Influența limbii engleze asupra limbii române în terminologia informaticii*, București: Academia Română.
- ȚURLAN, Valentin, 1971, „Terminologia pescuitului în regiunea Dunării”, în: *Limba Română*, nr. 1, anul XX, pp. 39-50.

- URSU, N. A., 1962, *Formarea terminologiei științifice românești*, București: Editura Științifică.
- VASILIU, Emanuel, 1970, *Elemente de teorie semantică a limbilor naturale*, București: Editura Academiei.
- VÂRLAN, Mariana, 2010, „Productivitatea infinitivelor nominale derivate cu -re/-izare în româna actuală”, în *Lexic comun / Lexic specializat (Analele Universității “Dunărea de Jos”)*, XXIV, anul III, nr. 2, pp. 152-162.
- VENDRYES, Joseph, 1979, *Le langage. Introduction à l'histoire*, Paris: Editions Albin Michel.
- VIANU, Tudor, 1955, *Probleme de stil și artă literară*, București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
- VIANU, Tudor, 1957, *Problemele metaforei și alte studii de stilistică*, București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
- VICO, Giambattista, 1972, *Principiile unei științe noi cu privire la natura comună a națiunilor*, București: Univers.
- ZUGUN, Petru, 2000, *Lexicologia limbii române*, București: Tehnopress.

DICȚIONARE ȘI SIGLE

- DLR: *Dicționarul limbii române*, București: Academia Română, 1913-1949.
- DELR: Breban. V., Bulgăr Gh., Grecu D. ș. a. *Dicționar de expresii și locuțiuni românești*, București: Editura Științifică, 1999.
- CA: Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea românească”*, București: Cartea Românească, 1926.
- DCR2: Florica Dimitrescu, *Dicționar de cuvinte recente (ediția a doua)*, București: Logos, 1997.
- DEX 1998: *Dicționar explicativ al limbii române*, București: Academia Română, Univers Enciclopedic, 1998.
- DEX 2009: *Dicționar explicativ al limbii române*. București: Academia Română, Univers Enciclopedic Gold, 2009.
- DLR: *Dicționarul limbii române*. Seria nouă. București: Editura Academiei Române, 1965.

MDN 2000: Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, București: Saeculum, 2000.

NDN 1997: Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, București: Editura Academiei Române, 1997.

DER: Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic român*, Tenerife: Universidad de la Laguna, 1958-1966.

DN: Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, București: Editura Academiei, 1986.